

DISSERTATIO GRADUALIS,

FAMAM REGIS

EX

ORIENTE VENTURI,

Breviter expendens,

Cujus PARTEM POSTERIOREM

*Suffragante Amplissimo Philosophorum ordine,
In Regia Academia Aboënsi,*

Sub PRÆSIDIO

VIRI AMPLISSIMI atq; CELEBERRIMI,

**DN. CAROLI ABRAH.
CLEWBERG,**

L. L. O. O. & Græc. PROFESS. Reg. & Ord.

Publico honorum examini modeste subjicit

STIPENDIARIUS REGIUS,

MAGNUS LINDELL,

SMOLANDUS.

Ad diem XVI. Julii MDCCLIV.

Loco horisque ante meridiem solitis.

▲BOÆ, Impressit Direct. & Typog. Reg. M. Duc. Finland. JACOB MERCKELL.

VIRO

Consultissimo atque Spectatissimo,

**Dn. DIETERICO ADRIANO
BOISMAN,**

Advocato Fisci in Reg. Dicast. Aboëns. Dexterrimo.

VIRO

Consultissimo atque Spectatissimo,

Dn. GEORGIO SALONIO,

Actuario Supremi Reg. Dicasterii Magni Ducatus
Finlandiæ Adcuratissimo,

Fautoribus ætatem devenerandis.

IN venerabundi animi tesseram, opusculum,
hocce, de Fama Regis ex oriente venturi, cir-
ca tempora nativitatis Salvatoris percrebescente,
Vobis Fautores propensissimi, cum omnigena feli-
citatibus adprecatione, offert, dicat & dedicat

Consultissimorum Nominum Vestrorum

Cultor humillimus,

MAGNUS LINDELL.

§. IX.

Disertationis nostræ parte priori, fontes unde notitiam venturi Messiaë hauserint Judæi, pro viribus, indagare conati fuimus. Sed, cum numerosissima Judæorum natio exiguis Palæstinæ limitibus coerceri non posset, factum est, ut fama nascituri Regis, successu temporis in omnes eas regiones pervulgaretur culti orbis, quibus cum Judæis aliquid intercedebat negotii. Fuerunt nimirum & antiquioribus temporibus per omnes fere orbis habitabiles partes dispersi Judæi, & hac imprimis ætate natiuitatem Messiaë proxime antevertente, nulla fere erat alicujus nominis provincia, quin magnam Judæorum copiam aleret, qui mercaturæ studio, & aliis artibus rem faciebant. Alex. M. amplam Judæorum coloniam in Ægyptum deduxit, pari cum ipsis Macedonibus privilegio & jure illis concessa, si Josepho credendum, L. II. contra Appion. p. 1065. Bientio post mortem Alexandri, plures Judæorum myriades

riades in Ægyptum & Phœnicen fuere translatae, propter seditionem in Syria moram. Novem vero post abductos in Ægyptum captivos annis, eo sponte successit alia multitudo Judæorum, quam vel terræ allexit ubertas, vel liberalitas Ptolomæi, uti cum Josepho tradit Hecataeus Abderita. Quin & Philo lib. in Flaccum confirmat, suo tempore non minus, quam decies centena millia Judæorum in Ægypto habitasse. Per totum autem imperium Rom. dispersi erant Judæi, in Italia, imo etiam in ipsa urbe Romæ habitabant Romanis mixti, & libero gaudebant religionis exercitio, accurrentibus & insipientibus sacra ipsorum Romanis, huc alludente Ovidio L. I. Art. amand. his versibus,

*Nec te prætereas Veneri ploratus Adonis
Cultaque Judeo Septima sacra viro.*

Tempore Augusti plus quam octo millia Judæorum Romæ degisse prodit Josephus L. I. de Bello Jud. c. 4. Hi a Tiberio & Claudio urbe fuere ejecti, iterumque restituti, eorumque tantus tum Romæ numerus, ut difficulter propter multitudinem urbe possent exigi, teste Dione Cassio L. 60. Hist. Rom. p. m. 666.

§. X.

PER orientem antiquis temporibus magno numero sparsos vixisse Judæos, multa loquuntur. Sacra Scriptura II. Reg. XVII: 6. & I. Chron. V: 26. decem Israëlitis tribus in Mediam & finitimas provincias abductas refert, & Josephus Ant. Jud. L. IX: c. 14. tradit, in Mediam & Persiam illas abductas fuisse, cum quibus

bus postea mixti videntur Judæi, qui post captivita-
tem Babylonicam per totum orientem, præsertim Per-
siam Mediamque dispersi, data per Cyrum redeundi
Hierosolymas facultate, in illis regionibus manere vo-
luerunt, ut ita Judæi a Salmanassare & postea ex re-
gno Judæ per Nebucadnezareem quamplurimi per o-
rientem dispersi coaluerint. conf. Joh. Jac. Schudt in
comp. Hist. Jud. p. m. 437. & Josephum Ant. Jud. L.
XI. c. 5. Unus instar omnium de Judæorum per va-
rias terras olim sparsorum infinita multitudine testis
nobis sufficiat ex antiquioribus Philo, verba adducens
Agrippæ ad Cajum Caligulam, quæ ita habent; pro-
sancta vero civitate, Hierosolyma, patria mea, hæc
asserre licet, eam esse metropolim non unius regio-
nis Judææ, sed & multarum, propter colonias inde
deductas, vel propius in finitimam Ægyptum, Phœ-
nicen, Syriam, tum cæteram, tum eam, quæ Cœ-
le cognominatur, vel longius in Pamphyliam, Cili-
ciam plerasque Asiæ partes, usque Bithyniam & Pon-
ti Sinus intimos. Pari modo in Europæ Thessaliam,
Bœotiam, Macedoniam, Ætoliam, Atticam, Argos,
Corinthumque Peloponnesi partes præcipuas. Nec
tantum continentis provinciæ plenæ sunt coloniis
Judaicis, sed & insularum celeberrimæ, Eubœa, Cy-
prus, Creta, ne quid dicam de trans Euphraten-
sibus. Excepta enim parva parte Babylonis & alia-
rum præfecturarum, omnes urbes quæ bonum agrum
habent, a Judæis incoluntur. Lib. de legatione ad Caj.
f. m. 1031. conf. heic Act. Cap. II: 9. seq. Hisce si-
milia tradit idem Philo L. in Flaccum; *Judeos enim*
inquis

inquiens, una regio non capit, propter hominum multitudinem: quam ob rem plurimas urbes in Europa Asiaque provinciis ac insulis incolunt, pro metropoli habentes sanctam civitatem, in qua templum altissimo Deo sacratum est, f. m. 971. Sic nostra aetate in illis etiam regionibus antiquissimi Judæorum cœtus reperti sunt, in quibus omnium minime quæsi fuisse. Offendit ante annos paucos in media China familiam Judæorum, a multis ab hinc seculis, & probabiliter ante natum Salvatorem jam ibi residentem, Joh. Paulus Gozani Jesuita, de qua ipse exposuit in *lettres edificantes & curieuses*, Tom. VII. ep. I. ut nobis auctor est Illustris Gœtting. Cancellarius, a Mosheim Inst. Hist. Christ. Maj. Sec. I. P. I.

§. XI.

Non igitur a veritate plane abhorre videtur, quod nonnulli etiam in Hispania ante tempora Salvatoris habitasse Judæos existiment. cont. Joh. Jac. Schude in *comp. Hist. jud.* p. m. 447. Sic quoque eos in Germania dudum ante Christi tempora sedes habuisse traditur, in urbibus antiquissimis, Trevis, Vormatia, Ulma, Ratisbona aliisque. Man sagt, ait Lutherus, daß Jüden zu Regensburg gewohnt haben, eine lange zeit vor Christus geburt. In den Tischreden, c. 74. f. m. 421. Similia in *Chronico Spirensi* habet Lehmannus. Es sollen, inquit die Juden albereit vor des HERren Christi geburt in Teutschland und am Rheinstrom gewohnt haben L. V. c. 37 p. m. 472. Quod si jam per Orientem, Ægyptum, varias

rias Europæ partes, totum Romanorum imperium ipsamque Italiam, Romanæque dominationis caput & sedem Romam, hac ætate vixisse Judæos extra dubium collocari potest: sequitur etiam veri admodum simile reddi, hos ipsos Judæos quorum animi expectatione Regis Messiæ jam erant occupatissimi, ubique de Rege ex oriente prodituro frequentes miscuisse sermones. Sequitur porro gentes, apud quas degabant, varias, hanc famam ex illorum traditione primo haustam, successu temporis, vera ejus origine deleta, suis oraculis, vel libris Sibyllinis ortum debere, habuisse persuasum.

Præclara & ad rem maxime facientia sunt verba Humphridi Prideaux, Connection P. II: p. 634. And great numbers of them being then settled in Rome, and in the cities of Greece, and the lesser Asia, as well as in other parts of the world, they there frequently spoke among their heathen neighbours of these Prophecies &c.

§. XII.

QUam vero Judæi per varias orbis partes sparsi, disseminaverant famam, eam magorum in Judæam adventu crevisse dubitari nequit. Israël, quem, ut peculium sibi delegerat Deus, plus simplici vice, Prophetarum ministerio, ab antiquissimis retro temporibus, ut supra vidimus, prænuntiata fuerat, per hunc Regem extitura salus. Verum & aliis gentibus, ob rationes providentiæ Divinæ soli perspectas, peculiari modo, imminentem ortum tanti fideris revelare

velare Deo O. placuit. Illustria gratiæ Divinæ documenta præ cæteris gens Persarum, sæpius est experta. Sic insigni Numinis in Persas beneficio factum esse videtur, quod illi soli in toto orbe, præter Judæos, veri Dei cultum retinuerint, puriorem saltem cæteris, licet nugæ non paucas miscuerint. Unde & Pythagoram toto peragrato orbe & religionibus omnium gentium visis, magorum religionem fuisse amplexum, e Porphyrio colligimus. Hanc ne ob causam, an ob Ahalveri in populum Dei amorem, tempore captivitatis in urbe Schuschan, tanto Persas favore, Deus fuerit protequutus, equidem non definiverim. Interim constat, Deum, 200. annis, antequam nasceretur Cyrus, revelasse, se hoc uncto & Pastore suo usurum, ad reædificandum Templum & ad vindictam sumendam contra Idololatricos Chaldæos. Conf. Etsiæ c. XLIV: 28. & XLV: 1. seq. Quot quantaque magnalia per manus Persarum Medorumque fecerit Deus, abunde docet Scriptura. Babyloniorum, Chaldæorumque fregit idola & profligavit Cyrus: Beli templum Babylonicum postea vastavit Xerxes, idemque alia Græcorum templa Idololatrica evertit. Gloriæ vero suæ domum instaurandam curavit Deus auctoritate jussuque Cyri Persarum Regis. I. Ezdræ VI: 14.

Sic igitur Christum in carne adventurum illis revelavit, per Danielelem aliosque, quos inter Zerdusht, Græcis Zoroastres, qui statim post Cyrum vixisse creditur. Hujus de Rege nostro vaticinium nobis conservavit Shahrîstâni apud Hyde l. c. p. 383. De eodem,

eodem, & quidem planiora multo, prænucciasse Zerdulhtum, testatur Abu'lpharagius Dynast. p. 54. Zoradascht præceptor Maguseorum, Persas docuit de manifestatione Domini Christi, jubens illos ei dona afferre &c. - - vos autem o filii mei, ante omnes gentes, ortum ejus percepturi estis. Cum ergo videritis stellam, abeuntes, quo vos illa dirigat &c. Huc & ea referas, quæ prædixit Zoroastri tere coævus Giamasp, Danielis, ut volunt Persæ, filius, vel potius discipulus: Darii vero Hystaspis consiliarius. Vide Libr. mugii p. 227. Tandem Rex Persarum Pheridûn, Phraates Straboni dictus, qui circa tempora nativitatæ Christi vixit, metuque Romanorum inductus, quatuor filios obsides Romæ educandos misit. Factum hoc esse perhibetur circa annu XXX. Augusti, X. aut XII. annis ante natum Christum. Post horum reditum fama, quæ Romæ de Rege venturo percrebuerat, antiqua, Persis-que notissima vaticinia, denuo in memoriam revocari cepisse, veritati non abtonum videtur. In primis vero, peculiari Dei revelatione compulsi, Hierosolymam profecti magi, Regem recens natum investigarunt, & Bethlemi eidem munera obtulere sua. Hos vero, ad suos cum reverterentur, ubique Regis hujus disseminasse famam, nullus est dubitandi locus.

§. XIII.

Populo suo, quod supra observatum, ab antiquis

B

quis-

quissimis retro temporibus, Deus O. Maximus sensim & per partes, variis vaticiniis adventum hujus Regis prænuñtiaverat. Idem cum tempus adesset, ut gentes lucis salutaris, per Christum orientis, fierent participes, pro sua summa sapientia, animos gentilium præparare dignatus est variis modis, quo doctrinam Evangelii tanto facilius admitterent. Hoc se facturum etiam per Prophetam Haggæum pollicetur, c. II: 7. „Et commovebo omnes „populos, & accedent ad desiderium gentium. Ad Christum nimirum movit gentes, fama hac de Rege venturo, ministerio Judæorum *εὐδαιμονία* per universum fere orbem viventium, disseminata. Unde non sine singulari Omnisapientis Numinis provida cura hanc Judæorum dispersionem evenisse patescit. Vix est, ait erudite Mosheimius, cur moneam, singulari contigisse hoc supremi Numinis providentia, quæ cum veræ religionis semina, per universum terrarum orbem spargere, tum præcursores veluti quosdam doctrinæ Christianæ ad omnes gentes amandare voluit. Vid. Instit. Hist. Christ. maiores, p. m. 92. Quemadmodum enim per Prophetam Malachiam, C. III: 1. prædixerat Deus; *Ecte mitto angelum meum, & explanabit viam ante faciem meam*: Ita & idem præstitit per Johannem Baptistam, qui ipse se *stratorem* vocabat Messiæ, cujus esset, alta & elata voce, homines in desertis locis habitantes, ad itinera & vias Regi mox venturo sternendas

nendas & reficiendas hortari, Joh. I: 23. *Via* h. l. verum populum Dei designat, meliorem Judæorum partem. Ut autem via medium est, quo ad metam pervenire datur: ita electum semen Israël instrumentum erat, quod Messias adhibere volebat, ad regnum suum porro dilatandum, & inter gentes erigendum. Planari vero hanc viam erat necesse, quia inæqualem & angustam reddebat corruptus Judaismi status, inprimis autem infirmitas hominum, qui carnalibus præjudiciis de operibus legis & terreno Messiae regno ita erant obsepti, ut, nisi ea exuerent, ad istud plane inepti essent. Hortabatur proinde strator Johannes, ut viam explanarent, h. e. Officia illa omnia præstarent, quæ requirebantur ad Messiam rite recipiendum & regnum ejus ulterius propagandum, confr. Lampe in Joh. I: 23, v. 1. p. m. 417. Ut vero Deus viam Messiae per Johannem & meliorem Judæorum partem sternendam curavit: ita & antea, fama de Regis Messiae adventu per universum saltem cultioris orbis ambitum a Judæis disseminata, viam regno Salvatoris inter gentes erigendo parare dignatus est. conf. Es. LXVI: 18, seqq. Ea autem ætate, qua omnes Judæos firmissima persuasio, ex oraculis Divinis hausta tenuit, tempus adventui Messiae destinatum, magis magisque appropinquare, antequam nemo, qui Messiam mentiri auderet, inventus fuit, ea, inquam, ætate hæc fama inprimis invaluit, qua ortus est, quem
 nos

nos colimus & adoramus, JESUS Nazarenus, & qua
idem doctrina & miraculis se Messiam probavit.
Quod cum ita sit, JESUM esse verum Messiam, si-
mulque solido religionem nostram inniti fundamen-
to, fama Regis ex oriente venturi demonstrat.

SOLI DEO GLORIA.

